

Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Danmark
tt@stukuvvm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 9132 5673
MABR@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 18/01619-2

HØRINGSSVAR TIL UDKAST TIL BEKENDTGØRELSER UDSTEDT MED HJEMMEL I FRISKOLELOVEN

29. AUGUST 2018

Undervisningsministeriet har ved mail af 29. juni 2018 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om godkendelse af frie grundskoler der ønsker statstilskud, udkast til bekendtgørelse om godkendelse af frie grundskoler uden statstilskud samt udkast til ændring af bekendtgørelse om vedtægter for friskoler og private grundskoler.

Instituttet har følgende bemærkninger til udkastene, samt en række generelle bemærkninger om konsekvenserne af et øget tilsyn med grund- og friskoler med tilknytning til en bestemt trosretning:

FRIHED-, FOLKESTYRE-, OG UAFHÆNGIGHEDSKRAVENE

Udkastet til bekendtgørelse regulerer, hvilke informationer initiativkredsen bag friskoler skal indsende til myndighederne for at kunne opnå godkendelse til at drive skolevirksomhed og modtage tilskud. Informationerne omhandler en erklæring om frihed- og folkestyrekravet samt uafhængighedskravet i friskoleloven, herunder et antal spørgsmål om skoleinitiativet relateret til kravene.

Undervisningsministeriet har over for Folketingets Undervisningsudvalg redegjort for tilsynets praksis i forhold til vurderingen af vedtægtsbestemmelser.¹ Det fremgår af ministeriets svar til udvalget, at ministeriet i vurderingen af friskolers efterlevelse af frihed, folkestyre- og uafhængighedskravene vil anvende en helhedsvurdering, hvor vedtægtsbestemmelser vil indgå som et delelement. Det fremgår dog videre, at en vedtægtsbestemt tilknytning til en trosretning og/eller et religiøst samfund ikke i sig selv vil være nok til at miste statsstøtten.

---

¹ Folketinget 2017-18, L 178, Undervisningsudvalget, endeligt svar på spørgsmål 6, tilgængeligt på:
<https://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/L178/spm/6/svar/1479532/1877841.pdf>.

Instituttet finder baseret på besvarelsen af ovennævnte spørgsmål og udkastet til erklæring om frihed, folkestyre- og uafhængighedskravene, samt udkast til spørgsmålene til initiativkredsen, at der er uklarheder i forhold til, hvordan myndighederne vil vurdere den information, der indsamles fra skoleinitiativerne. Instituttet anser åbenhed om vurderingen og kriterierne herfor som vigtig i forhold til at sikre, at skoleinitiativerne kan efterleve kravene samt for at undgå vilkårlighed i vurderingen.

- Instituttet anbefaler, at ministeriet i en vejledning redegør for de kriterier denne vil lægge til grund i vurderingen af friskolers opfyldelse af frihed-, folkestyre- og uafhængighedskravene.

EKSISTERENDE FRIE GRUNDSKOLER

Udkastet til bekendtgørelse om godkendelse af frie grundskoler, der ønsker statstilskud og udkastet til bekendtgørelse om godkendelse af frie grundskoler uden statstilskud udstedes med hjemmel i friskolelovens § 7 a, som blev indført ved lov nr. 397 af 2. maj 2018 ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om folkeskolen (Bedre rammer for tilsyn med frie grundskoler m.v.).

Instituttet afgav høringsvar til udkastet til denne lovændring. Selvom lovændringen ikke direkte ændrede på rammebetingelserne for de allerede eksisterende fri- og grundskoler opfordrede instituttet i høringsvaret til, at ministeriet i forbindelse med lovforslaget redegjorde for friheds- og folkestyrekravet samt uafhængighedskravets konsekvenser for de eksisterende fri- og grundskoler.² Det skyldes, at det øgede tilsyn og fokus på de religiøse fri- og grundskoler efter instituttets opfattelse må antages i praksis at få en afledt betydning for de allerede eksisterende skoler.

Det er instituttets opfattelse, at det at drive en skole med et andet indhold end det folkeskolen tilbyder, f.eks. tilknytning til et religiøst samfund, som oftest vil være motivationen for etableringen af en privat skole. Instituttet anser derfor friheden hertil for at være et centralt element i beskyttelsen af undervisningsfriheden i grundlovens § 76.

Selvom der ikke er ændret i rammebetingelserne for de eksisterende fri- og grundskoler, er det som nævnt instituttets opfattelse, at det øgede tilsyn og fokus i praksis vil kunne få betydning for disse skoler. Nogle skoler kan eksempelvis af historiske grunde have haft en tilknytning til et bestemt trossamfund, organisation eller lignende, som

---

² Instituttets høringsvar af 5. januar 2018, tilgængelig på:
<https://menneskeret.dk/hoeringssvar/friskoler-private-grundskoler>.

ikke tidligere har været problematiseret, men som med et øget tilsyn i praksis vil kunne få betydning for vurderingen af, om skolen overholder uafhængighedskravet m.v. Henset til konsekvenserne af en sådan vurdering – eksempelvis tilbagebetaling af statstilskud – risikerer det øgede tilsyn at kunne vidtrækkende konsekvenser også for de eksisterende skoler.

Det er derfor instituttets opfattelse, at det i forbindelse med den nye regulering af friskoleområdet bør være muligt for eksisterende skoler at få vurderet de elementer af deres fundats eller virke som vil kunne være medvirkende til, at statsstøtte til en fri- eller grundskoleskole bortfalder eller kræves tilbagebetalt. Dette kan eventuelt ske på baggrund af en redegørelse fra ministeriet om det nye tilsyns effekt på eksisterende skoler, ved udstedelse af en vejledning eller i samarbejde med Dansk Friskoleforening.

Der henvises til sagsnummer 18/07558.

Med venlig hilsen

Christoffer Badse
MONITORERINGSCHEF